

Prasečí chřipka – nejčastější dotazy (Swine influenza: frequently asked questions)

Weekly epidemiological record, No. 18, Vol. 84, 1.May 2009, s. 149-151
Volně přeložil MUDr. Vladimír Plesník

Prasečí chřipka

Světová zdravotnická organizace (SZO) koordinuje globální reakci na onemocnění lidí virem chřipky prasat A (H1N1) a monitoruje možné riziko vzniku chřipkové pandemie. Informace o vývoji situace jsou dostupné na adrese: <http://www.who.int/csr/disease/swine-flu/en/index.html>.

Prasečí chřipka – nejčastější dotazy:

Co je to prasečí chřipka ?

Prasečí chřipka („swine flu“) je vysoce kontagiosní, akutní respirační onemocnění prasat, vyvolávané některým z několika virů typu A chřipky prasat. Nemocnost prasat bývá vysoká, ale jejich letalita je malá (1-4 %). Virus se mezi prasaty šíří ve vzduchu aerosolem, přímým a nepřímým stykem a od symptomatických prasat-nosičů viru. K epizootiím prasat dochází ob rok, v mírném klimatickém pásmu nemocnost stoupá na podzim a v zimě. Řada států běžně prasata očkuje proti prasečí chřipce.

Viry prasečí chřipky patří nejčastěji k podtypu H1N1, mezi prasaty však mohou cirkulovat i jiné podtypy (tj. H1N2, H3N1, H3N2). Prasata se mohou infikovat viry chřipky ptáků nebo lidí stejně, jako viry chřipky prasat. Předpokládá se, že prasečí virus H3N2 byl původně zavlečen mezi prasata lidmi. Někdy mohou být prasata současně infikována několika chřipkovými viry, což umožňuje vzájemnou výměnu jejich genů a vede ke vzniku nového viru, který má „přeskupené“ geny z několika virů (tzv. „reassortant“ virus). Ač jsou prasečí viry normálně vázány druhově na prasata, někdy překročí druhovou bariéru a vyvolají onemocnění lidí.

Jaký to má dopad na zdraví lidí ?

Tu a tam jsou hlášeny epidemie a sporadické výskyty prasečí chřipky u lidí. V podstatě je její klinický obraz stejný jako u běžné sezónní chřipky. Hlášené případy však zahrnují velkou variabilitu průběhu nákazy, od symptomatické infekce až po těžkou pneumonii končící smrtí.

Protože typické onemocnění člověka prasečí chřipkou připomíná sezónní chřipku a další akutní onemocnění respiračního traktu, většinou bývá prasečí chřipka u lidí zjištěna jen náhodně při sezónní surveillanci chřipky.

Kde se objevilo onemocnění lidí prasečí chřipkou ?

Od zavedení Mezinárodního zdravotního řádu (International Health Regulation, 2005) zaznamenala SZO případy onemocnění lidí prasečí chřipkou roku 2007 v USA a ve Španělsku.

Jak dochází k nákaze lidí ?

Lidé se obvykle nakazí prasečí chřipkou od infikovaných prasat. Někteří pacienti však neuvádí styk s prasaty ani pobyt v prostředí, kde byla prasata. V některých případech došlo

k přenosu viru mezi lidmi, který však byl omezen jen na nejbližší kontakty, nebo na uzavřené kolektivy.

Není nebezpečné jíst vepřové maso a jiné produkty z něj ?

Není. Nebyl prokázán přenos prasečí chřipky na konzumenty řádně ošetřeného a zpracovaného vepřového masa a jiných výrobků z něj. Virus prasečí chřipky usmrtí při vaření teplota 70 °C, odpovídající doporučenému postupu tepelného opracování vepřového a jiného masa.

Ve kterých státech došlo k epizociím u prasat ?

Prasečí chřipka nepatří k mezinárodně povinně hlášeným veterinárním nemocem (OIE). Její výskyt ve světě proto není spolehlivě známý. Předpokládá se, že prasečí chřipka se endemicky vyskytuje v USA. Epizocie v chovech prasat se objevily také v Severní a Jižní Americe, v Evropě (včetně Spojeného Království, Švédska a Itálie), v Africe (Keňa) a v některých oblastech východní Asie, včetně Číny a Japonska.

Jaké je nebezpečí vzniku pandemie ?

Je pravděpodobné, že většina lidí, zvláště ti, kteří nepřichází často do styku s prasaty, není imunní vůči virům chřipky prasat. Získá-li virus prasečí chřipky schopnost snadného přenosu mezi lidmi, může se stát původcem pandemie. Je však obtížné předvídat vývoj pandemie. Ten závisí na virulenci viru, na současném stavu imunity u lidí, na velikosti zkřížené imunity dané protilátkami, které navodilo prožití sezónní chřipky a na faktorech hostitele.

Máme pro lidi vakcínu, která je ochrání před prasečí chřipkou ?

K ochraně lidí nyní neexistuje žádná vakcína obsahující současný virus prasečí chřipky. Není známo, zda současné vakcíny proti sezónní chřipce poskytnou nějakou ochranu před prasečí chřipkou. Chřipkové viry se velmi rychle mění. Proto je důležité vyvinout vakcínu proti aktuálně cirkulujícímu kmenu chřipkového viru, která by zajistila co největší ochranu očkovaných osob. To je také důvod, proč SZO potřebuje získat co nejvíce nově izolovaných kmenů k výběru kmene nejvhodnějšího pro přípravu vakcíny.

Jaké léky máme k dispozici ?

Některé státy mají antivirotika proti sezónní chřipce a mohou se účinně chránit před onemocněním, nebo léčit nemocné chřipkou. Jsou dvě třídy těchto léků „ (1) adamantany (Amantadin a Remantadin) a (2) inhibitory chřipkové neuraminidázy (Oseltamivir a Zanamivir).

Většina dříve hlášených případů onemocnění prasečí chřipkou se uzdravila aniž by vyhledala pomoc lékaře a i bez antivirotik.

U některých chřipkových virů se vyvíjí rezistence na antivirotika, což omezuje možnost chemoprophylaxe a terapie. Viry izolované od nedávných případů prasečí chřipky u lidí v USA byly citlivé na Oseltamivir a Zanamivir, ale rezistentní na Amantadin i Remantadin.

Není dost informací pro doporučování prevence a léčby prasečí chřipky antivirotiky. Lékař by se měl rozhodnout podle klinického a epidemiologického vyhodnocení přínosu či nevýhod profylaxe/terapie antivirotiky u konkrétní osoby. Při současném výskytu prasečí chřipky v USA a v Mexiku doporučují státní a místní autority na základě znalosti citlivosti viru použít k léčbě a k prevenci chřipky Oseltamivir nebo Zanamivir.

Poznámka překladatele:

Zatím nic nenasvědčuje potřebě úzkoprofilového Tamilu, úzkostlivě sháněného a přepláceného preparátu některými zbytečně vyděšenými lidmi.